

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора Навчально-наукового центру «Інститут біології та медицини»
Юлія ПИСЬМЕННА
2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
вид дисципліни

G «Інженерія, виробництво та будівництво»
G21 «Біотехнології та біоінженерія»
перший (бакалаврський)
«Біотехнологія»
обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2025/2026</u>
Семестр	6
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: Мирослав Бугров - PhD в галузі філософії, асистент кафедри філософії та методології науки

Пролонговано: на 20 /20 н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
на 20 /20 н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.

КИЇВ – 2025

Розробник: **Мирослав Бугров**, PhD з філософії, асистент кафедри філософії та методології науки

Затверджено « 29 » серпня 2025 р.

Зав. кафедри філософії та методології науки
[підпис] (Сергій ПЕТРУЩЕНКОВ)

Протокол № 1 від « 29 » серпня 2025 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від « 29 » 08 2025 року № 2
Голова науково-методичної комісії [підпис] (Ірина МАСЛКОВА)

« 29 » 08 2025 року

Схвалено науково - методичною комісією навчально-наукового центру «Інститут біології та медицини»

Протокол від « » _____ 2025 року №
Голова науково-методичної комісії [підпис] (Тетяна ШЕВЧЕНКО)

« » _____ 2025 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – світоглядно-методологічна підготовка студентів, формування їх філософської культури як теоретичного підґрунтя університетського рівня підготовки спеціалістів та актуалізація національної свідомості майбутньої еліти, забезпечення засвоєння специфіки культурного та філософського осягнення дійсності, ознайомлення із наявними філософськими концепціями, які розкривають поліфонізм та плюралізм сучасного мислення, оволодіння методологією пізнання та практичної діяльності.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

- До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи та характеристики історико-культурного процесу, що базуються на знаннях шкільної програми дисциплін «Історії», «Людини і світ», «Художньої культури», «Етики».
- **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо феноменів та явищ світу й культури, розуміти сутність філософських проблем, тем, ідей, вміти аналізувати філософські та наукові тексти;
- **Володіти елементарними навичками** сприйняття та аналізу інформації; критичного ставлення та прогнозування стосовно політичних, економічних, культурних подій та явищ.

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна «**Філософія**» належить до обов'язкових компонентів за спеціальністю G21 «Біотехнології та біоінженерія» ННЦ «Інституту біології та медицини» Освітньої програми «Біотехнологія» першого (бакалаврського) рівня, викладається студентам на 3 курсі, в 6 семестрі. Навчальна дисципліна «Філософія» дає можливість прилучити студентів до світоглядної та методологічної культури, накопиченої людством за всю історію свого існування, показати цілісний, інтегративний характер знань про навколишній світ, підкреслити принципову важливість для кожної людини її вільного світоглядного самовизначення, вибору активної життєвої позиції, творіння добра шляхом зміцнення власною діяльністю держави та суспільства. Філософія для майбутніх фахівців з біотехнології – це світоглядна і водночас методологічна основа, на базі якої відбувається засвоєння гуманітарних, загальноосвітніх, фундаментальних та прикладних дисциплін. Значною мірою саме завдяки їй стає можливий вихід свідомості студентів за межі вузькопрофесійної підготовки, орієнтація на загальнолюдські цінності.

4. Завдання (навчальні цілі) – навчити студентів самостійно орієнтуватись в палітрі філософських напрямків, течій і шкіл; сформувати вміння співвідносити філософські, світоглядні ідеї та теорії з практикою суспільного життя, включаючи дослідження граничних засад, найбільш загальних і глибоких ідей і принципів, які

людина повинна використати в своєму житті та діяльності, в розумінні дійсності та ставленні до неї.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

ЗК2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, захищати Україну, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина.

ЗК6. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК12. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

5. Результати навчання:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Історію формування та розвитку філософії, її основні проблеми, напрямки й школи	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, письмова контрольна робота, іспит	6
1.2	Понятійний апарат філософського знання	Лекція, семінар, самостійна робота	Письмова контрольна робота, експрес-опитування, іспит	6
1.3	Специфіку методології пізнавального і ціннісного освоєння людиною дійсності	Лекція, самостійна робота	Усна доповідь, письмова контрольна робота, іспит	7
1.4	Основні шляхи (способи) філософування	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, експрес-опитування, письмова контрольна робота, іспит	6

1.5	Основні філософські проблеми (буття, свідомість, людина, суспільство, природа, пізнання, цінності тощо) та специфіку їх трактування в різних філософських школах	Семинар, самостійна робота	Усна доповідь, презентація самостійного дослідження, експрес-опитування, письмова контрольна робота, іспит	7
1.6	Місце і роль філософії в суспільстві, її основні функції та задачі	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповіді, письмова контрольна робота, іспит	8
	Вміти:			
2.1	Самостійно опрацьовувати філософські тексти, здійснювати їх критичний аналіз	Семинар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, аналіз філософського тексту, іспит	7
2.2	Порівнювати світоглядні парадигми, ідеологічні і релігійні конструкції, концепції, виділяти їх сильні і слабкі сторони	Семинар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, експрес-опитування, іспит	7
2.3	Оперувати понятійним апаратом філософії, розвивати абстрактне мислення	Семинар, самостійна робота	Презентація самостійного дослідження, письмова контрольна робота, експрес-опитування, іспит	7
2.4	Обґрунтовувати і відстоювати власну світоглядну і життєву позиції, виявляти, ставити та вирішувати проблеми	Семинар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, аналіз філософського тексту	7
2.5	Застосовувати отримані знання при аналізі і оцінці суспільних процесів та явищ	Семинар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, письмова контрольна робота	7

	Комунікація:			
3.1	Використовувати власне знання іноземних мов для роботи з інформаційними інтернет-ресурсами, читати філософські тексти та критичну літературу в процесі підготовки до семінарських занять	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, аналіз філософського тексту	5
3.2	Презентувати результати проведених досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, аналіз філософського тексту	5
3.3	Вести полеміку стосовно філософських питань на основі володіння категоріально-поняттєвим апаратом філософії	Семінари	Дискусії	5
	Автономність та відповідальність:			
4.1	Самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу з різних джерел;	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, аналіз філософського тексту	5
4.2	Вирішувати самостійно комплексні завдання, що поставлені в індивідуальних роботах	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження.	5

7. Схема формування оцінки:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1-1.6), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (**вміння** 2.1-2.5); (**комунікація** 3.1-3.3); (**автономність та відповідальність** 4.1-4.2), що складає 60% загальної оцінки.

7.1 Оцінювання семестрової роботи:

1. Усна доповідь, презентація, доповнення та участь в дискусіях на семінарах, експрес-опитування: РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 2.1, 2.2, 2.4, 2.5, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2 – 26/40 балів

2. Самостійна робота (Аналіз філософського тексту, есе): РН 2.1, 2.4, 3.1, 3.2, 4.1 – 6/10 балів

3. Підсумкова контрольна робота: РН – 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.3, 2.5 – 6/10 балів

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з навчальної дисципліни.

Загальна семестрова оцінка складаються із балів, отриманих за 1) аудиторну роботу (усні доповіді, презентації, доповнення та участь в дискусіях на семінарах, експрес-опитування), 2) самостійну роботу, 3) підсумкову контрольну роботу. Всі види робіт в семестрі мають в підсумку:

в максимальному вимірі	60 балів
в мінімальному вимірі	36 балів

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар в письмовій формі.

Підсумкове оцінювання у формі іспиту:

Іспит у письмовій формі - РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 2.1, 2.2, 2.3 – 24/40 балів

Екзаменаційне оцінювання відбувається в письмовій формі. Білет складається з тесту, який оцінюється за шкалою у 30 балів та одного відкритого питання (есе), що оцінюється у 10 балів; в загальному підсумку це дає 40 балів за іспит.

Студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше, ніж 36 балів.

Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за іспит не може бути меншою 24 балів. У випадку, коли студент на іспиті набрав менше 24 балів, вони не додаються до семестрової оцінки (незалежно від кількості балів, отриманих під час навчального періоду). В екзаменаційній відомості у колонці «бали за іспит» ставиться «0», а в колонку «підсумкова оцінка з дисципліни»

переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру. Рекомендований мінімум допуску до іспиту – 36 балів

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестр (мінімум 36, максимум 60 балів) та екзаменаційної роботи (мінімум 24, максимум 40 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	36	24	60
Максимум	60	40	100

7.2 Організація оцінювання за формами контролю:

Види робіт		Семестрова кількість балів	
		Min – 36 бали	Max – 60 балів
Усна відповідь	Протягом семестру	«2» x 6 = 12	«4» x 6 = 24
Доповнення, участь в дискусіях, експрес-опитування,	Протягом семестру	«1» x 2 = 2	«2» x 2 = 4
		«2» x 3 = 6	«2» x 3 = 6
		«2» x 2 = 4	«3» x 2 = 6
Самостійна індивідуальна робота	Аналіз філософського тексту/есе	«6» x 1 = 6	«10» x 1 = 10
Підсумкова контрольна робота		«6» x 1 = 6	«10» x 1 = 10
*у разі відсутності студента на семінарському занятті, розглянуті на семінарі питання відпрацьовуються у письмовій формі (реферат). Загальна кількість балів за аудиторну роботу складає 60% від семестрової кількості балів			

Критерії оцінювання:

· Усна відповідь (презентація):

4 бали – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст

поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу, першоджерела, презентації.

3 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності.

2 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, першоджерела. Має у відповіді суттєві неточності.

· **Доповнення / дискусія:**

2 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми.

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

· **Самостійна робота:**

10-9 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, апелює до поглядів відомих філософів, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість письмової роботи.

8-7 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність в письмовій роботі. Допускаються несуттєві неточності.

6-5 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності.

4-1 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі.

· **Підсумкова письмова контрольна робота:**

10-9 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність письмової роботи

8-7 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності.

6-1 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі.

· **Іспит** виконується у вигляді тестового завдання та оцінюється у 40 балів:

Тестове завдання складається з закритих питань та одного відкритого питання. Закриті питання оцінюються у 30 балів, відкрите питання тесту оцінюється у 10 балів.

Оцінювання відкритого питання тесту:

10-8 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, спирається на погляди відомих філософів, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, власну позицію.

7-5 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє достатній рівень самостійності. Допускаються несуттєві неточності

4-1 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдання.

Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
<i>Теоретична та практична філософія</i>				
1.	Філософія й коло її проблем	2	4	4
2.	Філософія в її історії	4	12	12
3.	Основні аспекти філософської онтології	2	2	4
4.	Філософський зміст проблеми свідомості	2	2	4

5.	Антропологічний зміст філософського знання	2	2	4
6.	Суспільство: основи філософського аналізу. Культура та цивілізація	2	4	6
7.	Гносеологія та епістемологія: проблема пізнання у філософії	2	4	6
6.	Підсумкова контрольна робота		2	10
7.	Самостійна робота			20
	ВСЬОГО	16	32	70

Загальний обсяг **120 год.**, в тому числі:

Лекцій – **16 год.**

Семінари – **32 год.**

Консультації - **2 год.**

Самостійна робота - **70 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1.Філософія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. Л.В.Губерського. – Харків: Фоліо, 2018. 620 с.

2.Марія Фюрст, Юрген Тринкс. Філософія. К.: Дух і літера, 2018. 536 с.

3.Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення) : навч. посіб. / за ред. акад. НАН Україні Л.В.Губерського.- 2-ге вид., стереот. К. : Знання, 2012. 621 с.

4.Філософія: хрестоматія : для бакалаврів фіз.-мат. та природн. спеціальностей. У 2 т. Т.1. Філософська пропедевтика / авт.-упоряд. І.С.Добронравова, О.В.Руденко, О.В.Комар та ін.; заг. ред. І.С.Добронравова, О.В.Руденко. – 2-ге вид., дол. К.: ВПЦ «Київський університет», 2020. 879 с.

5.Філософія: хрестоматія : для бакалаврів фіз.-мат. та природн. спеціальностей. У 2 т. Т.2. Теоретична та практична філософія / авт.-упоряд. І.С.Добронравова, О.В.Руденко, О.В.Комар та ін.; заг. ред. І.С.Добронравова, О.В.Руденко. – 2-ге вид., дол. К.: ВПЦ «Київський університет», 2020. 543 с.

6. Петрушенко В.Л. Філософія (вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії). Львів, Втво: Львівська політехніка, 2019, 596 с.

7

.

Філософія. М.Філософія. Підручник. Принципи Студ. Чернівці: АІМ, Скалів П. К., 1993, 576 с, стер.]. – К. : Академвидав, 2009. – 592 с.

Додаткова:

- Августин Сповідь https://shron1.chtyvo.org.ua/Augustinus_Aurelius/Spovid.pdf?
Аквінський Т. Коментарі до Арістотелевої «Політики». К.: Основи. 2003.
(djvu) https://chtyvo.org.ua/authors/Akvinskyi_Toma/Komentari_do_Aristotelevoi_Polityky/
Арістотель Нікомахова етика. К., 2002.
http://am.history.univ.kiev.ua/Nikomakhova_etyka.pdf
Арістотель Політика. К., 2003.
<http://litopys.org.ua/aristotle/arist.htm>
Арістотель. Метафізика (фрагменти)/ Читанка з філософії. К.: Довіра, 1992. Т.1:
Філософія стародавнього світу. С. 149-164.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Aristotle/Metafyzyka_frahmenty.pdf?
Боецій Розрада від філософії <https://javalibre.com.ua/java-book/book/2925043>
Больнов О.Ф. Філософська антропологія та її методичні принципи / Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. Хрестоматія: Навч.посібник / Упорядники В.В.Лях, В.С.Пазенок. – Київ: Ваклер, 1996.
<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/bolnov.htm>
Вітгенштайн Л. Tractatus Logiko-Philosophicus. Філософські дослідження. Київ: Основи, 1995. <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/vitgen.html>
Вольтер Кандід: Філософські повісті (збірник). Харків :Фоліо, 2011.
<https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=148>
Гайдеггер М. Шлях до мови // Дорогою до мови. Л.: Литопис, 2007.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Heidegger_Martin/Shliakh_do_movy.pdf?
Гадамер Г.-Г. Істина і метод. основи філософської герменевтики.
https://chtyvo.org.ua/authors/Gadamer_Hans-Georg/Istyna_i_metod_t1/
Гадамер Г.-Г. Мова і розуміння
https://chtyvo.org.ua/authors/Gadamer_Hans-Georg/Mova_i_rozuminnia/
Гегель. Г. В.Ф. Феноменологія духу. К.: Основи, 2004.
https://hromadalib.files.wordpress.com/2016/02/hegel_2004_phc3a4nomenologie.pdf
Гельвецій К.А. Про людину, її розумові здібності та її виховання. К., 1994.
https://chtyvo.org.ua/authors/Helvetsii_Klod_Adrian/Pro_liudynu_ii_rozumovi_zdibnosti_ta_ii_vykhovannia/
Гоббс Т. Левіафан. К.: Дух і Літера, 2000.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Thomas_Hobbes/Leviafan_abo_Sut_budova_i_povnovazhennia_derzhavy_tserkovnoi_ta_svitskoi.pdf?
Гуссерль Е. Криза європейської філософії // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями. Хрестоматія. К., 1996.
Гуссерль Е. Криза європейських наук і трансцендентальна феноменологія// Філософська думка, 2002. №3. С134-149.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Husserl_Edmund/Kryza_yevropeiskykh_nauk.pdf?
Декарт Р. Метафізичні розмисли. К.: Юніверс, 2000.
<http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/Dekart/index.html>
Джеймс В. Що таке прагматизм? К., 2000.
Дільтей В. Виникнення герменевтики // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями. Хрестоматія. К., 1996. <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/diltej.html>

- Декарт Р. Міркування про метод. К.: Тандем, 2001.
http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/decart_metod.htm
- Джексон Ф. Чого не знала Мері? / <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Djekson.html>
- Добронравова І.С. Некласична раціональність для нелінійної науки. // Вісник Київського університету. Серія: Філософія. Політологія. Вип.29. – К.: 1999.
- Добронравова І.С. Ідеали і типи наукової раціональності. - К.: ВЦ "Київський університет". – К.: 1999 , с. 24-28.
<http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/dobr-ideal.html>
- Добронравова І.С. Ставлення людини до природи: синергетичний аспект. //Філософія. Антропологія. Екологія. –Альманах. Випуск перший.
<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dobr-ecology.htm>
- Камю А. Міф про Сізіфа.
<https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=3221&page=6>
- Кант І. Відповідь на запитання Що таке Просвітництво? // Мислителі німецького Романтизму. Івано-Франківськ, 2003. С. 158-161.
<https://vpered.wordpress.com/2019/07/04/kant-erklarung/#:~:text=%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE%20%E2%80%94%D1%86%D0%B5%20%D0%B2%D0%B8%D1%85%D1%96%D0%B4%20%D0%BB%D1%8E%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B8%20%D0%B7%D1%96,%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%8F%20%D0%BD%D0%B8%D0%BC%20%D0%B1%D0%B5%D0%B7%20%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BA%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%B0>
- Кант І. Критика чистого розуму. К.: Юніверс, 2000.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Kant_Immanuel/Krytyka_chystoho_rozumu.pdf?PHPSESSID=9dvfab8thc4ee021kurdv9b2d5
- Кант І. Прологемени до кожної майбутньої метафізики. К., 2005. <http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/Kant/index.htm>
- Крічлі С. Вступ до континентальної філософії/ Пер. з англ. Вадима Менжуліна. - Київ: ТОВ "Стилос", 2008. - 152 с.
<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/krichli/index.htm>
- Крисаченко В.С. Людина і біосфера / <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/krisachenko/krisa.html>
- Комар О.В. Гуманізація науки чи натуралізація філософії? / <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/OKomar.pdf>
- Леві-Строс К. Структурна антропологія. К., 1997.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Levi-Strauss_Claude/Struktura_mifiv.pdf?
- Ліотар Ж.-Ф. Ситуація постмодерну/ Філософська і соціологічна думка Вип. 5-6, 1995. - С. 15-38
https://chtyvo.org.ua/authors/Lyotard_Jean-Francois/Sytuatsia_postmodernu/
- Лок Д. Два трактати про правління. К.: Наш формат, 2020.
<https://nashformat.ua/pdf-preview/dva-traktaty-pro-pravlinnya-709359>
- Людина в складному світі / за ред. Н. В. Кочубей, М. О. Нестерової; вступне слово В.П. Адрущенко // http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/humen_2017_.pdf
- Мак`явеллі Н. Державець. <https://knigogo.com.ua/knigi/derzhavets/>
- Маркс К. Тези про Фойєрбаха <https://vpered.wordpress.com/2009/05/22/marx-feuerbach/>

Маркс К. Економічно-філософські рукописи 1844року /Маркс К., Енгельс Ф. З ранніх творів. – К.: ВПЛУ, 1973.

Ніцше Ф. Так казав Заратустра. К., 1993.

https://chtyvo.org.ua/authors/Nietzsche_Friedrich/Tak_kazav_Zaratustra/

Ортега-і-Гассет Хосе. Кант. <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=3818>

Паскаль Б. Думки. Часопис. К.: Дух і Літера, 2009.

https://shron1.chtyvo.org.ua/Pascal_Blaise/Dumky.pdf?

Після філософії: кінець чи трансформація? Рорті , Ліотар , Фуко, Деррида, Девідсон, Дамміт, Патнем, Апель, Габермас, Гадамер, Рикьор, Макінтайр, Блуменбера, Тейлор/ Переклад за редакцією В. В. Ляха. К.: Четверта хвиля. 2000. 432 с. (для аналізу можна обрати 1 статтю)

https://shron1.chtyvo.org.ua/Rorty_Richard/Pislia_filosofii_Kinets_chy_transformatsiia7.pdf?

Платон. Діалоги. К.: "Основи", 1995. (djvu)

<https://chtyvo.org.ua/authors/Plato/Dialohy/>

Платон. Бенкет. Л.: Вид. УКУ, 2018. (djvu)

https://chtyvo.org.ua/authors/Plato/Benket_vyd_2018_ukrhrets/

Рікер П. Про інтерпретацію https://shron1.chtyvo.org.ua/Riceur_Paul/Pro_interpretatsiu.pdf?

Роттердамський Е. Похвала Глупоті...

<https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=3963>

Руденко О.В. Погляд на науку як соціокультурний феномен // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філософія. Політологія. Вип. 49 / http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Rudenko/statya_ukr.htm

Руденко О. В. Філософія освіти або чи потрібна освіті філософія // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філософія. Політологія. Вип. 1 (119)

http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Visnik_119_5.pdf

Руссо Ж.-Ж. Про суспільну угоду. К., 2001.

https://shron1.chtyvo.org.ua/Russo_Zhan-Zhak/Pro_suspilnu_uhodu_abo_pryntsyvy_politychnoho_prava.pdf

Сартр Ж.-П. Буття і ніщо. К., 2001.

https://chtyvo.org.ua/authors/Sartre_Jean-Paul/Buttia_i_nischo_frahmenty/

Сенека. Моральні листи до Луцілія. К., 2017. (djvu)

https://chtyvo.org.ua/authors/Seneca/Moralni_lysty_do_Lutsiliia_vyd_2017?

Сидоренко Л.І. Філософське осмислення людини.

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/sid-phil-human.htm>

Табачковський В. Життєвий світ людини і пізнання: персоналістична інтерпретація / Філософська думка, 2006. – №2.

Фіхте Й.Г. Промови до німецької нації // Мислителі німецького Романтизму. Івано-Франківськ. Вид-во "Лілея-НВ", 2003. С. 110-134.

https://shron1.chtyvo.org.ua/Fichte_Johann/Promovy_do_nimetskoj_natsii_fr1.pdf?

Фройд З. Вступ до психоаналізу.

https://shron1.chtyvo.org.ua/Freud_Sigmund/Vstup_do_psykhoanalizu.pdf?

Фройд З. Три нариси з теорії сексуальності // Психологія і суспільство. 2008. N 4. С. 45-91.

https://shron1.chtyvo.org.ua/Freud_Sigmund/Try_narysy_z_teorii_seksualnosti.pdf?

Фром Е. Мати чи бути. К., 2010.

https://chtyvo.org.ua/authors/Fromm_Erich/Maty_chy_buty7/

Фром Е. Мистецтво любові. Харків: КДС, 2017. 192 с.

https://chtyvo.org.ua/authors/Fromm_Erich/Mystetstvo_liubovi/

Фром Е. Втеча від свободи. Харків: КДС, 2019. 288 с.

https://chtyvo.org.ua/authors/Fromm_Erich/Vtecha_vid_svobody/

Шелер М. Сутність моральної особистості / Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. Хрестоматія: Навч. посібник / Упорядники В.В.Лях, В.С.Пазенок. К.: Ваклер, 1996.

<http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/sheler.html>

Шеллінг Ф.В. Про відношення образотворчих мистецтв до природи // Мислителі німецького Романтизму. Івано-Франківськ. Вид-во "Лілея-НВ", 2003. С. 364-372.

https://shron1.chtyvo.org.ua/Schelling_Friedrich/Pro_sut_nimetskoi_nauky_frahment.pdf?

Шинкарук В.І. Світогляд і філософія.

https://pidru4niki.com/1356061537692/filosofiya/volodimir_shinkaruk_1928-2001

Юнг К.Г. Архетипи колективного несвідомого (фрагменти).

https://shron1.chtyvo.org.ua/Yung_Karl/Arkhetypy_kolektyvnoho_nesvidomoho_fr.pdf?

Ясперс К. Осьова епоха // «І». Л., 1990. №3.

https://chtyvo.org.ua/authors/Jaspers_Karl/Osiova_epokha_frahment/

Інформаційні ресурси

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/> – Сайт кафедри філософії та методології науки:

<https://www.filosof.com.ua> – Сайт Інститут філософії імені Г.С. Сковороди.

<http://plato.stanford.edu/> – Філософська енциклопедія Стенфордського університету (англійською мовою).

<http://www.utm.edu/research/iep/> – Філософська енциклопедія (англ. мовою)